

Het vliegwiel van de tijd

Er is er één jarig, hoera, hoera. Dat kun je aan dit nummer wel zien, dat is de VGN. Op 18 november 2018 was het precies zestig jaar geleden dat de VGN is opgericht. En op 1 september 1959 verscheen het eerste nummer van *Kleio*. We vieren daarom feest op 15 maart op ons congres in Loevestein, met een bijzondere gast, waarover later meer.

Achter al het gepraat in ons vak over vaardigheden, doelstellingen, examens, onderwerpen en methoden staan in eerste en laatste instantie de leraar en de leerling. Voor hen is de VGN opgericht. De geschiedenis van de VGN is de geschiedenis van de leraar, de leerling en niet te vergeten van ons prachtige vak. Voor de meeste leerlingen die dagelijks gebombardeerd worden door digitaal geweld is 1958 de prehistorie. Laat 1958 bij ons vooral niet 'die goede oude tijd' worden waarbij we zwijmelen met het 'Grote jaren vijftig-boek' in de hand. Het verleden en het verslag daarvan, de geschiedenis, zijn namelijk niet leuk. In de geschiedenis, ook in die van 1958, leven 'rare mensen' die de dingen anders doen. De leerlingen trokken in die tijd één keer per week een schone onderbroek aan. Ze hadden geen tandpasta en poetsten hun tanden met zout. Moeder bereidde op de kolenkachel het eten. Veel mensen liepen op klompen. Mannen droegen een pet of hoed. Het driegangenmenu van soep,

'Het vliegwiel van de tijd draaide in de jaren zestig sneller en sneller'

stampot en pap ging in één en hetzelfde diepe bord. Het publieke en huiselijke leven speelde zich in een dichte tabakswalm af.

Op de scholen werden de hoofden van de kinderen die keurig in rijen van twee in het klaslokaal zaten, gevuld met parate kennis, verbuigingen en vervoegingen. Vader vernam via de krant en de radio dat in Berlijn een muur gebouwd werd, dwars door Duitsland heen. Heel ver weg, in Cuba, hij zag het bij de burens op tv, werd een revolutie geleid door Fidel Castro. In het zuiden van Vietnam was een linkse guerrillabeweging actief. In Afrika werden Marokko en nog een aantal landen onafhankelijk. Heel af en toe gingen vader en moeder naar het Chinees restaurant. Bami of nasi eten.

Het vliegwiel van de tijd draaide in de jaren zestig sneller en sneller. De tijdgeest ontdeed religie en seks van hun korset. Het fundament kwam in beweging en kraakt nog steeds. En de geschie-

denisleraar blijft zijn 'verhaal' vertellen over de tijd waarin oude waarden verdwenen en wij allen modern werden. Dat verhaal gaat altijd over mensen. Medemensen. Bij alle grote verschillen lijken wij soms op onze medemensen uit vroegere tijden. Bij alle didactische veranderingen – de leraar is niet alleen de verteller en de leerling de toehoorder – blijft gelden dat in het 'verhaal' de essentie van een mensenleven ontsloten wordt. De Russische schrijver Jevtoesjenko schreef in zijn gedicht *Geen mens verdient dat men zijn lot vergeet*: 'Als iemand stil en onopvallend leeft, En in dat kleurloos leven vreugde heeft, Maakt juist zijn eenvoud hem het kennen waard. In die gewooneheid ligt zijn eigen aard.'

Ik feliciteer alle collega's met ons prachtige vak. We leven van de ene verandering in de andere. Hetzelfde gebleven zijn het engagement van zoveel prachcollega's die onderwijs geven in geschiedenis. Aan mijn felicitatie voegt niemand minder dan Zijne Majesteit de Koning de zijne op ons congres op 15 maart toe. Een grotere felicitatie voor al die leraren die 'gek zijn van geschiedenis' dan de aanwezigheid van historicus koning Willem-Alexander kan ik moeilijk bedenken. Tot ziens op Loevestein! ■

Ton van der Schans is voorzitter van de VGN. Hij werkt als docent geschiedenis op de Driestar Hogeschool (pabo) in Gouda.